

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

18. Qui Matrimonium accusare possunt, vel contra illud testificari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

TITULUS XVIII.

Qui Matrimonium accusare possunt, vel contra illud testificari.

SUMMARI.

- 1. Omnes causas matrimoniales coram solo Iudice Ecclesiastico tractari debent.
- 2. Causa matrimoniales de jure tantum ad Episcopos, eorumque Vicarios pertinent.
- 3. Coniunx propria auctoritate compartem dimittens, tenetur iterum recipere, non obstante quocumque impedimento.
- 4. An post receptionem, non obstante impedimento, licite sit conjugii usus?
- 5. Non tantum conjuges, sed quicumque notitiam impedimenti habentes matrimonium accusare possunt.
- 6. Coniugibus impedimentum ultro consentibus, non statim creditur debet.
- 7. Ad matrimonium contractum dissolvendum requiruntur plena probationes.
- 8. Coniugines circa impedimentum consanguinitatis pro testibus accipiendi sunt.
- 9. In dubio pro favore matrimonii judicari debent.
- 10. Causa matrimoniales brevissime tractari debent.
- 11. Sententia lata in causa matrimoniali non transit in rem judicatam.
- 12. Accusatio matrimonii etiam post lapsum longissimi temporis institui potest.
- 13. Quando agitur de impedimento Canonico, nunquam transactio locum habere potest.

Contingit non raro, ut desponsatis vel conjugatis aliquod impedimentum Canonicum objiciatur, atque contra eos ad impediendum matrimonium contrahendum, vel contractum dissolvendum agatur. Ideo hoc loco trademus, quid Judicibus in tali processu observandum sit.

Igitur sciendum I. omnes causas matrimoniales pertinere ad iudicium Ecclesiasticum; quam propositionem si quis contumaciter negaverit, anathemate damnatur à Concilio Tridentino sess. 24. de Sacramento matrimonii. can. 12. Unde Judices sa-

culares se immiscere non possunt, quia cum matrimonium sit Sacramentum, causa illius censetur esse spiritualis, quam non convenit à secularibus Judicibus tractari. c. discernimus. 2. de Judiciis. Imò tamen causa principalis sit secularis, & quaestio tantum incidat de valore matrimonii (e.g. si agatur de hereditate, & filius, qui hereditatem praetendit, negetur esse legitimus & natus ex valido matrimonio) adhuc Judices saeculares in causa principali supercedere, & illam quaestionem de valore matrimonii ad Judicem Ecclesiasticum decidendam remittere debent, licet alias causa connexa dividenda non sit. l. nulli. 10. Cod. de Judiciis, excipitur tamen, si sit spiritualis, quae à Iudice saeculari nequit cognosci. c. tuam. 3. de Ordine cognitionum. c. lator. 5. & cap. causam. 7. Qui filii sint legitimi. Mynsing. Centur. 1. obser. 100. qui ita in Camera Imperiali praeficari asserit, nisi quaestio de matrimonio esset meri facti & non juris. e.g. si diceretur filius merè ex concubinato genitus, & negaretur inter parentes ejus aliquando matrimonium fuisse contractum; tunc enim de isto facto, an matrimonium contractum sit, abstrahendo à valore ejus, etiam Iudex saecularis rectè cognosceret.

Sciendum II. Causas matrimoniales non ad quosvis Judices Ecclesiasticos, sed tantum ad Episcopos, eorumque Vicarios pertinere. Unde Decani & Archidiaconi hanc cognitionem causarum matrimonialium sibi de jure vindicare non possunt. Trid. sess. 24. de Reformatione. cap. 20. in amplis tamen diocesisibus, sicut in hac Salisburgenfi, solent Episcopi Archidiaconis, causas matrimoniales incerto aliquo districtu emergentes judicandas committere, & sibi tantum appellacionem reservare, ne partes cum magnis sumptibus & temporis dispendio cogantur semper Episcopale Consistorium adire. Ab-

bates

conſanguinei quàm extranei pro teſtib⁹ ad-
mittendi ſunt, eò quòd cenſeantur, optimam
habere ſua genealogia notitiam, & non fa-
cile incellat nuptias in ſua familia toleraturi
ſunt. c. 3. b. tit. c. ſuper. 22. de Teſtib⁹.

Sciendum VIII. Si aliqui teſtes aliquid
contra matrimonium deponant, vel res ipſa
in puncto juris controverſa ſit, tunc potius
pro matrimonio, quàm contra pronuntian-
dum eſt. arg. c. finalis. de Sententia &
re judicata.

Sciendum IX. Cauſas matrimoniales tra-
ctandas eſſe ſummariter, & quantum fieri
potelt, breviffimè, ut longiores dilationes
& inutilitatorie exceptiones ex officio judi-
cis amputentur, ne litigantes ob longiorem
moram periculo incontinentiæ exponantur.
Clem. 2. de Judiciis. & Clem. ſepe. 2. de
Verborum ſignif.

Sciendum X. Quòd ſententia lata in cau-
ſa matrimoniali non tranſeat in rem judi-
catam, etiamſi ab eà appellatum non fuerit,
propterea ſi quandocumque novæ probati-
ones impedimenti emerſerint, nova accuſa-
tio inſtitui poterit, vel contra, ſi matrimo-
nium ex falſis probationibus ſeparatum fue-
rit. & ex poſtfacto de veritate conſtet, rur-
ſus redintegrari debebit. c. lator. 7. & ibi
Gloſſa de Sententia & re judicata.

Sciendum XI. Quamvis alie actiones re-
gulariter extinguantur lapſu 30. vel 40. an-
norum l. ſicut. 3. & l. omnes. 4. C. de Præ-
ſcriptione. 30. annorum. Accuſationem ta-
men matrimonii poſt lapſum tanti tempo-
ris inſtitui poſſe: neque enim matrimoni-
um ab initio invalidum tractu temporis con-
valeſcit, aut impedimentum tollitur. Hoc
tamen concedendum videtur, quòd poſt
mortem conjugum 30. vel etiam 20. annis
elapſis non poſſit diſputari de valore matri-
monii præteriti, e. gr. ut filius vel nepos à
ſucceſſione hereditaria excludatur, quia cum
ENGELIN DECRET. LIB. IV.

tali caſu jam ceſſaverit peccatum conjugum,
non apparet ratio, cur diſpoſitio juris civi-
lis, quæ poſt tantum tempus omnem actio-
nem tollit, locum non habeat. Facit enim
textus in l. querela. 12. ubi Bartholus &
DD. C. Ad legem Corneliam de falſis.

Sciendum ultimo, in aliis quidem cauſis
dubiis conſulendum eſſe partibus, ut tranſ-
actione vel amicabili compositione liti ſi-
nem imponant. At verò in matrimonio,
quando agitur ſuper impedimento Canoni-
co, non eſt permiſſam transactionem, neque
juramentum voluntarium, vel compromiſ-
ſum, aut alia ſimilia, quæ ſpeciem tranſ-
actionis continent. c. ult. de Transactio-
nibus. Quia ſuper illis tantum admittitur
transactio, quæ ſunt in poteſtate partium
litigantium: non eſt autem in earum pote-
ſtate cum impedimento Canonico in matri-
monio permanere, vel ſine impedimento
à matrimonio diſcedere, ergò. Super expenſis
autem in lite factis, item ſi contra filium
agatur, de valore matrimonii parentum jam
deſunctorum in ordine ad ſucceſſionem hæ-
reditariam, transactionem procedere, nemo
facile dubitavit. Alia ad proceſſum judicia-
lem in cauſa matrimonii pertinentia ex Lib.
II. Decretal. deſumenda ſunt.

TITULUS XIX.
De Divortiis.

SUMMARIUM.

1. Matrimonium aliud proprie tale, aliud improprie
ſeu attentatum.
2. Magis interdum congruum eſt, impedimentum quo-
vis modo tollere, quàm conjuges invito ab in-
vicem ſeparare.
3. Qualiter matrimonium nullum ex defectu conſen-
ſus in alterutro reconſolidari poſſit?
4. Qualiter matrimonium ceſſante impedimento diri-
mente occulto reconſolidari debeat?
5. An ad reconſolidationem matrimonii debeant et-
iam repeti ſolemnitates?

XII 77

6. An